

הרצל בתקשורת

דוח תקופתי (ינואר 2021)

מאת ד"ר אנטון ברקובסקי

בעיתונות

בת גלים שער מונתה ליו"ר של הארכיון הציוני. לצד רקע אישי של המועמדת וברכות מאת יעקב חגואל (יו"ר ההסתדרות הציונית), צוין בכתבה כי בארכיון מאוחסנים יותר מ-1,500 ארכיונים של אישים ממנהיגי ופעילי התנועה הציונית והישוב; וביניהם הרצל, סוקולוב, וולפסון ואחרים.¹

פרופ' אריה אלדד התייחס לראיון של אברהם בורג ב"הארץ" וביקר אותו ואת השמאל הקיצוני שבורג לכאורה מגלם על זה "שמנסה לוותר על זהותו של העם היהודי". ברקע היסטורי על אודות שמירת הזהות היהודית סיפק אלדד את הדוגמאות הרבות, החל ממרד בר כוכבא וכלה באמנציפציה ודוגמתו האישית של "היהודי מתבולל" הרצל.²

בן כספית הקדיש ב"מעריב" כתבה ביוגרפית מורחבת לאביו, שהשאיר אחריו אסופת הכתבים עם הכותרת "יצחק כספית - אירועים ביוגרפיים". בין היתר צוין בכתבה כי כספית האב הפך ל"מופקד על המסדרים הצה"ליים... עמד בראש משמר הכבוד בכל הטכסים הצבאיים, כולל הבאת ארונו של חוזה המדינה בנימין זאב הרצל לישראל".³

ב"הארץ" הופיע שיר סאטירי-פרודי מאת "אלתר-מן" (שם עט), שעיקרו לעג למציאות הישראלית העכשווית. השיר נפתח בשורות הבאות: "אז הרצל אמר בקונגרס השישי... שאוגנדה היא לא ציון...".⁴

ברובריקה "גלריה לילדים" של "הארץ" התבקשו ילדים לזהות את שמותיהן של הדמויות לפי האיורים והביוגרפיות הקצרות שהוצמדו אליהם. הדמויות הללו היו: אריק איינשטיין, גולדה מאיר, הרצל והמשוררת רחל.⁵

בכתבה הסוקרת אירועי עבר לצד התפתחויות עכשוויות, נכתב בין היתר ביקורו של המלך וילהלם השני בירושלים. בהקשר הזה צוין כי "התעניינות בו רבתה בייחוד בין יהודי העולם. הסיבה לכך היא... משום שביקור זה עורר את תקוותם של ד"ר הרצל ועוזריו להתקדמות מהותית בביצוע השאיפה הציונית בדרך מתן צ'ארטר לריכוז יהודי לאומי בארץ ישראל".⁶

¹ ילון, יורי. יו"ר הארכיון הציוני הבאה: בת גלים שער. *ישראל היום!* (1.1.2021), עמ' 17.

² אלדד, אריה. בלי מנוע ובלי עוגן. *מעריב-סופהשבוע* (1.1.2021), עמ' 20.

³ כספית, בן. זיכרון דברים. *מעריב-סופהשבוע* (15.1.2021), עמ' 10-12.

⁴ אלתר-מן. אוגנדה. *הארץ* (15.1.2021), עמ' 17.

⁵ אלברט, יעל; חיון, בר. מי אני ומה שמי. *הארץ* (21.1.2021), עמ' 9.

⁶ ק. בנימין. עבר והווה. *המודיע - תוספת* (22.1.2021), עמ' 57-59.

על רקע ציון יום הזיכרון הבינלאומי לשואה, קרא יוסי אחימאיר לעשות חשבון נפש ולהלחם נגד השנאה הן בחו"ל והן בארץ. ברקע ההיסטורי-פולמוסי שסיפק ציין הכותב כי: "הרצל, ז'בוטינסקי ומנהיגים ציוניים נוספים התריעו במשך שנים מפני סכנת השמד האורבת לבני העם היהודי אם לא יתעשתו ויעלו לארץ ישראל".⁷

כתבה ביוגרפית קצרה הוקדשה ל-מ. ברינשטיין - מוכר ספרים והמוציא לאור הראשון של "מדינת היהודים". בנוסף לקורות חייו של ברינשטיין הושם הדגש על איך הכיר את הרצל וכיצד סייע לו במכירת מהדורותיו הראשוניים של פרסומו.⁸

גול קלב המשיך לקדם את הרעיון שיופיע בספרו החדש השנה. עיקרו: הציונות של הרצל הינה "יהדות גרסה 3.0", כאשר הרצל מגלם בתור הדמות המכוננת שלה. המחבר שם דגש מיוחד על הדמיון שבין "יציאת מצרים" לבין היציאה של יהודים מאירופה האנטישמית ועל התפקיד הדומה שביצעו לכאורה משה רבנו והרצל.⁹

יעקב בר-און ראיין את ד"ר אפרים אבן על רקע הוצאת ספרו "ז'בוטינסקי ובגין. משנתם ומאבקהם". בספר משווה המחבר בין שני המנהיגים ומנסה אף להשליך על המצב הקיים כיום במחנה הימין בארץ. הרצל הוזכר בכתבה רק פעם אחת בהקשר שולי: באחד מצילומי הספר נראה בגין מצדיע לז'בוטינסקי במסדר של בית"רים. המראיין שאל את המחבר האם הוא בטוח שלא מדובר בפוטומונטז', כמו הצילום מהמפגש בארץ ישראל בין הרצל לבין הקיסר וילהלם השני.¹⁰

---

⁷ אחימאיר, יוסי. תמרור אדום לכולנו. מעריב - המגזין (25.1.2021), עמ' 2.

⁸ אחיאסף, יותם. ברינשטיין - המו"ל של "מדינת היהודים". הארץ- תרבות וספרות (29.1.2021), עמ' 2.

⁹ Kalev, Gol. The essence of the Exodus. *The Jerusalem Post Magazine* (29.1.2021), p. 43.

¹⁰ בר-און, יעקב. מביט לימין. מעריב - המגזין (31.1.2021), עמ' 1, 6-7.